

Zápis z porady akademickej obce STO konanej 29. júla 2009

Prítomní (11): BUDAJ, HAMBÁLEK, CHOCHOL, KOMŽÍK, KUNDRA, SHUGAROV, SKOPAL, TREMKO, ZBORIL, ZVERKO, ŽIŽŇOVSKÝ

Nepřítomní (4): HRIC, KOLLÁR, PRIBULLA, SEKERÁŠ

Program:

- 1) Kontrola zápisnice zo schôdze STO zo dňa 16.6.2009.
- 2) Prerokovanie stavu doktorandského štúdia v dennej forme v STO na AsÚ SAV.
- 3) Prerokovanie návrhu a organizácie IAU Sympózia o interagujúcich dvojhviezdach.
- 4) Rôzne.

1) Kontrola zápisnice zo schôdze STO zo dňa 16.6.2009.

Dr. Chochol opravil informáciu o pracovnom pomere Dr. Pribullu na AsÚ SAV uvedenú v zápisnici. Dr. Pribulla je zamestnancom ústavu, t. č. na neplatenom voľne, do 30.11.2010. Dovtedy je na AsÚ SAV prijatý ako vedecký pracovník Dr. Shugarov. Dr. Vaňkovi skončil úväzok na AsÚ SAV ku dňu 30.4.2009.

Informáciu Dr. Žižňovského, týkajúcu sa CCD kamery pre plánovaný ďalekohľad na Skalnatom Plese (SP), uvedenú v zápisnici, je potrebné zmeniť takto: v požiadavke na príslušenstvo 1,2 - 1,3 m reflektoru (cena 1 013 455 €) bola naplánovaná CCD kamera triedy 1 o rozmeroch minimálne 3000 x 3000 pixelov (cena 130 000 €).

2) Prerokovanie stavu doktorandského štúdia v dennej forme v STO na AsÚ SAV.

Dr. Chochol informoval, že Mgr. Kundra stiahol po konzultácii s oponentmi svoju dizertačnú prácu na prepracovanie. Za týmto účelom mu bolo poskytnutá dočasná pracovná zmluva na STO do 31.7.2010 a pokračuje v externej forme doktorandského štúdia.

Mgr. Kundra oboznámil akademickú obec STO s aktuálnym stavom prípravy vlastnej dizertačnej práce. Uviedol, že práca bola oponentami odmietnutá hlavne pre technické nedostatky. Je potrebné dodatočné spracovanie dát a zohľadnenie pripomienok oponentov. Uviedol, že prácu hodlá obhájiť do 31.7.2010, teda termínu, do ktorého má uzavretý pracovný pomer na AsÚ SAV.

Dr. Pribulla poslal e-mailom zhodnotenie prípravy dizertačnej práce Mgr. Hambáleka, v ktorom uviedol, že aspirant získal okrem vlastného fotometrického pozorovacieho materiálu v Starej Lesnej aj asi 200 nepublikovaných spektier z DDO a neobáva sa o dokončenie práce v riadnom termíne. Mgr. Hambálek dodal, že momentálne prebieha finálna analýza a interpretácia dát.

Dr. Skopal uviedol, že jeho aspirant Mgr. Sekeráš pokračuje v dizertačnej práci na téme začatej v diplomovej práci. Práca sa zaoberá známym prístupom, ale doteraz neaplikovanom na interagujúce dvojhviezdy. Založená je na archívnych spektroskopických dátach z družíc,

teda nevyžaduje vlastné pozorovania. Dňa 30.6.2009 Mgr. Sekeráš úspešne vykonal dizertačnú skúšku a je v polovici svojho štúdia.

3) Prerokovanie návrhu a organizácie IAU Sympózia o interagujúcich dvojhviezdach.

Dňa 17. júla 2009 Dr. Chochol poslal členom akademickej obce STO e-mail, v ktorom informoval o príčinách zvolania tejto schôdze takto: „Dňa 9. júla 2009 ma Dr. Budaj informoval, že spolu s Dr. Richardsovou hodlá usporiadať v roku 2011 IAU Sympóziu: „Essential Observations and Tools for Modeling Interacting Binaries in the 21st Century“. Z pracovníkov STO zaoberajúcich sa výskum interagujúcich dvojhviezd, boli o tomto zámere vopred informovaní iba Dr. Hric, Dr. Komžík a PhD študenti Mgr. Kundra a Mgr. Hambálek. Dňa 14. júla Dr. Budaj preposlal riaditeľovi AsÚ SAV a mne návrh konferencie, pripravený Dr. Richardsovou a Dr. Hricom. Prekvapilo ma, že o zámere usporiadať Sympóziu IAU v Starej Lesnej bolo vedenie AsÚ SAV a vedúci STO, od ktorých sa očakáva súhlas a podpora tohto podujatia, informovaní ako poslední a že z oblasti interagujúcich dvojhviezd, ktorá má na našom ústave dlhú tradíciu, sa zapojili do organizovania Sympózia IAU iba vyššie uvedení pracovníci. Ako je vidieť z navrhovaného zloženia LOC-u a SOC-u, dosť významnú úlohu v ňom však zohrávajú Dr. Zverko a Dr. Žižňovský, zaoberajúci sa výskumom Ap hviezd. Dr. Kučera po prečítaní návrhu vyhlásil, že zorganizovanie IAU Sympózia, v názve ktorého budú figurovať interagujúce dvojhviezdy, podporí len vtedy, ak sa na jeho organizácii budú podieľať aj ďalší pracovníci STO, zaoberajúci sa výskumom interagujúcich dvojhviezd na AsÚ SAV. Zahrnutie doktoranda Mgr. Hambálka do LOC-u nie je dobrým riešením, keďže momentálne nie je zamestnancom AsÚ SAV a o jeho zaradení do LOC-u IAU Sympózia nebol informovaný ani jeho školiteľ Dr. Pribulla. Mgr. Kundra (školiteľ Dr. Hric) neodovzdal v termíne dizertačnú prácu. Aby ju mohol ukončiť, AsÚ SAV mu vyšiel v ústrety a uzavrel s ním termínovanú pracovnú zmluvu do 31. júla 2010. Nie je vôbec isté, či Mgr. Hambálek a Mgr. Kundra budú v r. 2011 na AsÚ SAV pracovať. Navyše, školitelia doktorandov by mali skôr dohliadať na to, aby doktorandi s maximálnym úsilím pracovali na dizertačnej práci tak, aby ju odovzdali a obhájili v predpísanom termíne a nie ich zaťažovať prácou spojenou s organizáciou konferencie. Na druhej strane, organizátori podujatia zabudli zahrnúť do LOC-u Ing. Bobulovú, ktorá by mala na starosti finančné záležitosti, spojené s IAU Sympóziom.“

Dr. Chochol uviedol, že riaditeľ AsÚ SAV podporí zorganizovanie IAU Sympózia v roku 2011, ak výber LOC-u a schválenie predsedu LOC-u sa uskutoční na schôdzi akademickej obce STO. V pôvodnom zámere usporiadať Sympóziu figuroval ako predseda LOC-u Dr. Hric a ako členovia LOC-u boli uvedení Dr. Komžík, Dr. Zverko, Dr. Žižňovský, Mgr. Hambálek a Mgr. Kundra. Z prítomných účastníkov schôdze prejavili záujem pracovať v LOC-u Dr. Budaj, Dr. Skopal a Dr. Chochol. Dr. Pribulla sa schôdze nezúčastnil, ale prejavil svoj záujem pracovať v LOC-u ako jeho predseda. Dr. Žižňovský sa práce v LOC-u vzdal. Dr. Chochol navrhol do LOC-u vedúcu administratívy AsÚ SAV Ing. Bobulovú, ktorá s návrhom súhlasila. Mgr. Hambálek rezignoval na miesto v LOC-u, ale požadoval, aby v prípade jeho aktívnej účasti v činnosti LOC-u figuroval v neskorších zoznamoch, čo potvrdil aj Mgr. Kundra. Dr. Komžík a Dr. Zverko zdôraznili, že pracovníkov, ktorí nie sú

a/alebo nechcú byť v LOC, v budúcnosti nikto s prácou pre LOC nezaťažoval. Dr. Chochol uviedol, že v prípade záujmu Mgr. Hambálka a Mgr. Kundru podieľať sa na práci LOC-u, budú uvedení v organizačnom výbore podujatia na webovej stránke podujatia a v Zborníku zo Sympózia IAU.

Definitívne zloženie LOC-u IAU Sympózia v pripravovanom návrhu na uskutočnenie IAU Sympózia v roku 2011 je nasledovné: Ing. Bobulová, Dr. Budaj, Dr. Hric, Dr. Chochol, Dr. Komžík, Dr. Pribulla, Dr. Skopal a Dr. Zverko. Na miesto predsedu LOC okrem Dr. Hrica kandidoval aj Dr. Pribulla. Argumentoval tým, že aj keď momentálne je na pracovnom voľne, môže záležitosti spojené s organizáciou konferencie vybavovať elektronicky, prípadne osobne pri jeho každomesačných návštevách rodiny. V roku 2011, keď sa očakáva najviac práce, bude už pracovať na AsÚ SAV. Dr. Chochol navrhol o predsedovi LOC-u hlasovať. Dr. Zverko protestoval tým, že „Poverenie funkciou predsedu LOC nie je vecou voľby oddelenia, ale vecou výberu a vhodnosti.“ Podľa jeho názoru je „navrhnutie Dr. Pribulla nevhodné, pretože nebude prítomný v období, keď už bude potrebné zabezpečovať konkrétne záležitosti ako predseda LOC-u“. Uviedol, že Dr. Hric má manažérske schopnosti a skúsenosti s organizovaním konferencií. Poznamenal, že pri IAU Sympóziu č. 224 „The A-Star Puzzle“ pomáhali aj študenti vysokých škôl a aspiranti. Dr. Zverko uviedol, že sa na hlasovaní, týkajúcom sa predsedu LOC-u nezúčastní. Dr. Chochol mu odporučil, aby sa vo veci zhodnotenia pracovníkov aspirujúcich na predsedu LOC-u obrátil na vedeckú radu.

Dr. Zverko vyzval Dr. Budaja, aby osvetlil pozadie vzniknutého problému. Dr. Budaj uviedol, že riaditeľ AsÚ SAV dal prof. Richardsovej podnet na organizovanie konferencie. Nápad sa sformuloval do počiatočného návrhu na neformálnej schôdzke prof. Richardsovej a niektorých členov STO, ktorí prejavili záujem o spoluprácu s prof. Richardsovou. Dňa 26.6. bol o konferencii informovaný riaditeľ, 4.-5.7. bol poslaný prvý návrh, zmeny sa v ňom udiali nasledujúci deň a 9.7. bol o uskutočnení IAU Sympózia informovaný vedúci STO. Prvé oznámenie o konaní IAU Sympózia sa dostalo do rúk vedúceho STO 14.7. Podotkol, že IAU stanovila termín na prvé návrhy sympózií v roku 2011 na 15.9. Dr. Budaj obhajoval pozíciu Dr. Zverka a Dr. Pribullu ako zástupcov do SOC-u. Odporučil aj Dr. Hubeného a prof. Rucinského. Apeloval, že zloženie SOC a presný názov a téma sympózia by mali ostať kompetenciou prof. Richardsovej. Dr. Zverko dodal, že je štandardom, aby v SOC bol iba jeden zástupca daného pracoviska, navyše o jeho zložení rozhoduje exekutíva IAU.

Dr. Chochol podotkol, že Dr. Pribulla nebol ako člen SOC-u v prvom oznámení zo 14.7. uvedený. Dr. Chochol nespochybňuje výber kandidátov do SOC-u predsedom SOC-u a jeho členmi. Schôdza akademickej obce sa k výberu SOC-u nebude vyjadrovať.

Dr. Skopal vyslovil sťažnosť, že o organizovaní Sympózia IAU, týkajúceho sa interagujúcich dvojhviezd sa dozvedel až 13.7.2009, kedy ho o tom informoval vedúci STO. Uviedol, že argument Dr. Budaja, že neprejavil záujem o spoluprácu s prof. Richardsovou je neopodstatnený, lebo spolupráca a organizovanie sympózia sú dve rôzne aktivity.

Dr. Zverko ďalej poznamenal, že v LOC-u by mohli pracovať aj pracovníci z ďalších dvoch oddelení AsÚ. Dr. Tremko doplnil, že každá veľká akcia si vyžaduje nasadenie veľkého počtu pracovníkov podieľajúcich sa na jej organizácii.

Dr. Chochol zahájil hlasovanie o predsedovi LOC-u IAU Sympózia. Dr. Zverko opustil zasadacie miestnosti. Dr. Žižňovský navrhol namiesto voľby jediného predsedu LOC zväziť možnosť dvoch spolupredsedov LOC. Po súhlase členov akademickej obce STO sa mohlo

hlasovať o tom, či predsedom LOC-u bude Dr. Pribulla alebo Dr. Hric, prípadne obaja ako spolupredsedia. Z 10 odovzdaných hlasov boli 4 hlasy za Dr. Pribullu, 0 hlasov za Dr. Hrica. Za možnosť dvoch spolupredsedov sympózia hlasovalo 6 zúčastnených. Vedúci STO oboznámi s výsledkom hlasovania akademickej obce STO riaditeľa AsÚ SAV.

4) Rôzne.

Dr. Tremko vyjadril nespokojnosť s frekvenciou porád STO a navrhol uvažovať o častejších schôdkach. Potom by sa nemohlo stať, že polovica oddelenia nebude nič vedieť o tom, že sa v oddelení pripravuje Sympóziu IAU.

Dr. Komžík apeloval na pracovníkov STO, aby viac prispievali do časopisu CAOSP, pretože pre malý počet článkov nevyšlo pravidelné júnové číslo 2009. Ďalej oznámil dokončenie prác na výmene sieťových prvkov na SP za optické, čo viedlo aj k jednoduchšej manipulácii s nimi, napríklad v prípade búrky. Je potrebné, aby konečnú inštaláciu rozvodného kábla vykonal technik s elektrikárskymi skúškami. Dr. Chochol prisľúbil informovať vedúcu HSÚ Ing. Bobulovú, aby prácou poverila p. Bekeša.

Dr. Komžík tiež uviedol, že na zálohu energie pre sieťové prvky bol v pracovni STO na SP nainštalovaný UPS zdroj. Napájaný switch je žiaľ hlučný – problém, ktorého riešenie nepozná. Zo 7 zakúpených optických prevodníkov sa použili všetky, ale boli by ešte 2 potrebné pre miestnosť za kuchyňou a PC pod kupolou s kamerou. Je ochotný predniesť návrh na výpočtovej komisii. Dr. Komžík navrhol zväziť zakúpenie UPS zdroja pre pohon 60 cm ďalekohľadu na SP so špecifikáciami: UPS smart (nie back), 1000 VA, umiestniteľný do racku. Odhadnutá cena: 340,- € (podľa J. Ambróza). Dr. Chochol uviedol, že ide o záležitosť STO a najpravdepodobnejší zdroj financií by bol príspevok z grantov.

Dr. Komžík varoval, že do veľkej kupoly na SP zateká a sneží. Dr. Chochol odpovedal, že Ing. Klein bol o tomto stave informovaný a do jesene vyrobí prírubu. Zatiaľ treba ďalekohľad ochrániť zakrytím.

Dr. Zboril sa opýtal, či sa v STO neuvažuje prijať inžiniera na plný úväzok. Dr. Chochol odpovedal, že súčasný stav, keď pre STO pracuje jeden inžinier na polovičný úväzok a ktorého v prípade potreby je obtiažne zastihnúť, je neudržateľný a že urobí všetko preto, aby oddelenie, ktoré má najviac prístrojovej techniky, prijalo do zamestnania inžiniera na plný úväzok.

Dr. Chochol informoval o spolupráci AsÚ SAV s Astrophysikalisches Institut und Universitäts-Sternwarte, Jena v Nemecku. Dr. Pribulla by mal priniesť zapožičanú back-illuminated CCD kameru s čipom 1024 x 1024 pixelov s rozmermi 24 μm (zorné pole 11,25 x 11,25 uhlovej minúty) s BVRI filtrami na umiestnenie do primárneho ohniska ďalekohľadu v G2. Program by bol sčasti zameraný na pozorovanie extrasolárnych planét v rámci tejto spolupráce. Dr. Žižňovský doplnil, že by bolo dobré pridať aj U filter, nakoľko typ kamery vyhovuje pozorovaniu v UV oblasti.

Dr. Chochol poznamenal, v G1 sa ani po dlhej dobe nedotiahla automatizácia ovládania ďalekohľadu a tak bol Ing. Ambróz poverený prerobením systému do pôvodného stavu. Momentálne sa montuje autoguiding na pointáciu ďalekohľadu. Ing. Klein vykonal dodatočné vyváženie tubusu ďalekohľadu tak, aby závažia nebránili pozorovaniu.

Mgr. Kundra uviedol, že vo voľnom čase spolu s Mgr. Sekerášom urobili pokusné snímky na 254/1200 mm Celestrone s použitím zapožičanej CCD kamery SBIG-ST8 z oddelenia MPH zo SP. Je možné ho teda použiť nielen na popularizáciu astronómie, ale aj na vedecké pozorovania. Jeho pole je asi 0,5 stupňa.

V Tatranskej Lomnici, 29.7.2009

Zapísal: L. Hambálek

Overil: D. Chochol